

Kære hesteejere

Denne gang kigger vi på huden. Dette er et meget vigtigt organ, som dels udgør en beskyttende barriere for forskellige påvirkninger udefra, og dels beskytter den mod fordampning, så hesten under normale omstændigheder ikke mister væske. Hertil kommer termoregulering af kroppen, så normal kropstemperatur (37,5-38 grader) opretholdes. Derfor er det meget vigtigt, at huden er sund og intakt. Men som med alle andre organer, kan huden angribes af sygdom, og vi kigger her på dem, vi hyppigst møder i praksis.

REGNEKSEM

Et forholdsvis hyppigt fænomen er hudbetændelsen kaldet dermatofilose, i daglig tale "regneksem". Sygdommen forårsages af en mikroorganisme kaldet dermatophilus congolensis, der angriber hudområder, hvor immuniteten er nedsat; ofte når huden er våd i længere tid eller på anden måde irriteres. Forandringerne begynder hyppigst på ryg, kryds og bringe, men kan efterhånden spredes til hoved og lemmer.

På de forandrede hudpartier ses små hævelser og sår, der væsker og samler hårene i små totter. Under sårene vil huden i det akutte stadie være lyserød og fugtig af serumdråber. Hesten er ofte ret øm, når sårene undersøges, men tilstanden klør ikke. Derfor bliver ejere af og til forbavset over, hvor udbredt tilstanden er blevet, før den er blevet opdaget. Senere i forløbet bliver forandringerne skællede og skorpede, og det kan tage lang tid, før det sidste skorper falder af.

Det er vigtigt at behandle denne hudbetændelse. Mikroorganismen kan nemlig smitte fra hest til hest, især ved tæt opstaldning, og hesten, der allerede er smittet, er nedstemt og påvirket pga smerter.

Regneksem behandles med antibiotika i ca 5 dage kombineret med vask i enten medicinsk shampoo eller desinficerende midler, f.eks Virkon S® eller jod-opløsning. Desuden er det en god ide at klippe de forandrede hudpartier, så sårene lettere kan tørre ud.

Er hesten meget svedig efter ridning, er det bedre at lade den stå med et tæppe, mens den tørrer, end at pakke den ind i dækkenet. Dette giver nemlig et enormt fugtigt og varmt miljø, som er optimalt for mikroorganismene, og tilstanden forværres. Endelig skal man sørge for at desinficere strigler, børster og andet udstyr, der er i berøring med hesten.

MUK

Et andet velkendt problem i den kolde og våde sæson er muk, altså en infektion nederst på benene. Muk kan forårsages af både bakterier, svampe, mider og ovennævnte dermatophilus congolensis. Som ved regneksem, er det beskadiget hud, der angribes, og bakterier, der ellers er normalt forekommende i huden, får mulighed for at bryde hudbarrieren og forårsage infektion. Lys hud er mere udsat end mørk hud.

De første sparsomme mukforandringer afløses hurtigt af skorpede og skællende områder fra kronrand, i kodebøjning og op langs piben. Benet hæver ofte, og i fremskredne tilfælde kan der komme serumudsvedning i huden. Hesten kan få feber, og er som regel meget øm både ved bevægelse og ved berøring.

I de lette tilfælde kan vask af huden og salve eller spray med antibiotika klare problemet. I de mere alvorlige tilfælde sprøjtes hesten med antibiotika i 5-7 dage, evt længere, i kombination med vask og salve/spray. De mest hårdnakkede tilfælde kan afhjælpes med en våd bandage med kloramin. Dette er dog sjældent. Selvom selve infektionen er behandlet, kan det godt tage lang tid før de sidste skorper falder af. Hvis ikke hesten er hævet eller øm længere, kan den sættes i arbejde igen.

LUS

I efterårs-/vintermånederne møder vi af og til små parasitter i pelsen, nemlig lus. Langt og tæt hårlag med god varme tæt på huden er de bedste betingelser for disse små dyr. Der findes blodsugende lus, der lever af blod, og bidende lus, der lever af hudceller og skæl. Bidende lus er mest almindeligt forekommende i Danmark.

Udover voldsom kløe hos hesten, kan alene synet af småkravl i pelsen give kløe hos hesteejeren. Men der er ingen smitterisiko til andre dyrearter, inkl. mennesker. Hestens lus er artsspecifik.

Lus og deres æg kan ses med det blotte øje i pelsen, så det er ret let at stille diagnosen. I tvivlstilfælde ses på hudrester og skæl under mikroskopet. Pga kløen kan huden blive skællet og tør, evt. med hårtab.

Lus overlever ikke længe udenfor værtsdyret, så smitterisiko for omgivelserne er lille. Derimod er smitterisiko fra hest til hest stor. Så ses lus på en hest, bør de resterende heste i stalden kigges nøje efter.

Lus kan behandles på flere måder. Der findes både pudder, pulver og shampoo på markedet. Derudover er der en tendens til at behandle med loppemidler til hund. Midlet er ikke registreret til brug til heste, men vi har god erfaring med denne behandling. Her gælder, som i alle andre behandlingstilfælde, at hesten skal chipmærkes og indberettes til Fødevaredirektoratet, hvis der anvendes medicin, der ikke er registreret til heste.

RINGORM

Ringorm er en svampeinfektion i huden i overfladisk eller dybtgående form. Den overfladiske er mest almindelig. Der findes forskellige svampe, der kan forårsage ringorm, men de 4 hyppigste er *Tricophyton equinum*, *Tricophyton mentagrophytes*, *Microsporum equinum* og *Microsporum gypseum*. Hudlidelsen ses hyppigst hos ungheste og føl, idet ældre heste har udviklet resistens over svampene.

En ringormeinfektion begynder som en lille (ca 1 cm) hævelse af huden, som langsom vokser i diameter. I centrum er huden tør og skællende, mens ringormen vokser i kanten. Efterhånden heler forandringen op i centrum, og der ses nu en tydeligere ringdannelse. Ringorm anses ikke normalt som en kløende lidelse, men den tørre og skællende hud kan give anledning til kløe.

Behandling af ringorm foregår ved vask af hesten en gang ugentligt, 3 gange i alt. Hele hesten bør vaskes, idet der kan sidde svampesporer overalt i pelsen, selvom der endnu ikke ses forandringer. Det mest effektive middel er Imaverol®. Nogle heste reagerer med udslæt på dette middel, og alternativt kan en medicinsk shampoo anvendes, f.eks Malaseb®. I tilfælde af ringorm er det også vigtigt at rengøre og desinficere alt udstyr samt boksen. Hertil er Virkon S® effektivt.

Der kan være forskel på, hvor hurtigt ophelingen sker efter en ringormeinfektion. I nogle tilfælde kan der gå nogle måneder før huden er normal igen. Efter en infektion udvikler hesten immunitet overfor infektionen.

Svampesporer kan overleve i omgivelserne, hvorfra andre heste kan smittes, ligesom smitte sker fra hest til hest. Endelig skal man være opmærksom på, at ringorm er en såkaldt zoonose, hvilket betyder at sygdommen kan smitte til mennesker. Her kan (må) dyrlægen dog ikke hjælpe, så hvis du får røde udslæt på huden, bør du kontakte din læge.

Dette var ordene om hud i denne omgang. Er der spørgsmål, er du, som altid, velkommen til at ringe.

På gensyn

Marie